

Torpağa bənzəyən şair

(Kəmaləddin Qədim - 60)

Sair Kəmaləddin Qədimlə tanışlığımızın arasından qırx illik bir zaman kəsimi keçir. Mən onu ilk dəfə Şərur rayonunda çıxan "İşıqlı yol" qəzetinin nəzdində fəaliyyət göstərən "Şərur qönçələri" ədəbi dərnəyində görmüşəm. Elə həmin dərnəkdə oxuduğu şeirlərindən də onu bir şair kimi tanımışam və sevmişəm. Təkcə şair kimi deyil, eyni zamanda da bir insan kimi də...

*Mən kiməm, nəçiyəm, sıradan biri,
Nə qulam, köləyəm, nə xan adamam.
Bir az göylərdəyəm, yaradan bilir,
Bir az da aşağı baxan adamam.*

"Mən kiməm, nəçiyəm, sıradan biri". - deyən Kəmaləddin Qədim özünün dediyi kimi heç də sıradan biri olan şair deyildir. "Keçir məni bu çaydan" adlı birinci kitabından başlamış "Dünya qonaq sevən deyil" adlı sonuncu kitabına qədər uğurlu bir yaradıcılıq yolu keçmiş şairin çağdaş ədəbiyyatımızda özünəməxsus yeri vardır. "Qoymayın düşün yerə, girin sözün altına" deyən şair daşdığı yükün ağırlığını anlayan bir söz adamıdır.

"İçimdə, çölümdə nə var, özüməm" deyən Kəmaləddin Qədim adidə qeyri adını görməyi, özünəməxsus deyim tərzini və poetik ifadə üslubu ilə də onu əks etdirməyi bacaran bir sənətkardır. Bu keşməkeşli yaradıcılıq yollarında da hər bir sınaqdan uğurla çıxır.

*Mən bu ömrü daha bərkdən,
Boşdan çıxarıb gedirəm...
Nəyim gəlmədisə xoşa,
Xoşdan çıxarıb gedirəm...*

Onun şeirlərində təkcə doğulduğu Sədərək kəndinin deyil, bütövlükdə Azərbaycanın - Türk dünyasının ab-havasını duyulur. Şairin hər bir şeiri öz duruluğu, dilinin sadəliyi, bədii hikməti, fəlsəfi düşüncəsinin dərinliyi ilə oxucunu özünə ram edir.

*Bir quşuna tay elə,
Bir qurduna pay elə.
Bulaq elə, çay elə,
Axım qurağa gedim.*

Eyni mövzuya ayrı-ayrı bucaqlardan, kəsirlərdən baxmağı bacaran şairin poetik "məni" haqqının qəbul edəcəyi bir formada, poetik biçimdə özünü əks etdirir.

*Yoxdu əl uzadan meyvəsinə də,
Güman ki, bənzəmir bar ağacına.
Nə orden - medala dönür sinədə,
Nə də ki, çıxarır dar ağacına.
Mən kimə yazıram bu şeirləri?....*

Kəmaləddin Qədimin əkdüyü ağacların barı, yeni şeirləri geniş oxucu kütləsi tərəfindən qəbul edilir. O, bu gün çağdaş Azərbaycan ədəbiyyatında həm də çox sevilən şairlərdəndir.

Vətən, yurd, torpaq sevgisini İlahi sevgi zirvəsinə qaldıran şair bu duyğularını vətəndaşlıq yanğısı ilə qələmə alır.

*Bir yarasan, bitişməyən,
Bir sevdasan, ötüşməyən.
Sən, ey əlim yetişməyən,
Sərvətim, dəfinəm Vətən?...*

"Üz tutub Şuşaya sarı, ulayan yalquzaq mənəm" - deyən şairin yaradıcılığında Qarabağ mövzusu özünəməxsus yer tutur.

*Hər külək döndərib, yel əyibdirsə,
Bir şey ki, səsi də öz səsi deyil.
Göyçəsiz, Təbrizsiz ölməyibdirsə,
Şuşasız, Laçınsız öləsi deyil.*

"Bu millət ölməyi bacarmır hələ" - deyən Kəmaləddin Qədim xalqının ağrı-acılarını onunla birgə yaşayan təkçə vətəndaş deyil, eyni zamanda bu ağrı-acıları poetik bir dillə, ürək yangısı ilə yaradıcılığında əks etdirən bir şairdir.

*Uğrunda döyüldüyümüz,
Bu kəm baxtdan utanırıq.
Səcdəyə əyildiyimiz
Bu torpaqdan utanırıq.*

*Məqamında dillənməyən,
Qardaş, söz də sözmü bəyəm?...
Şuşasında yellənməyən,
Al bayraqdan utanırıq.*

* * *

*Beşimiz satmışıq, yüzümüz alaq,
Yığılsın yollardan gözümüz, alaq.
Alaq, Qarabağı özümüz alaq,
Alaq, özümüzə sataq yenidən.*

Bu yangılar hər kəsin bildiyi yangı olsa da, Kəmaləddin Qədim bu yangıları könül süzgecindən keçirərək özünəməxsus bir şəkildə poetik sözün gücü ilə cilalayır.

Onun şeirlərində adamı daha çox özünə cəlb edən bədii formada söz oynatmaları, çevirmələri-dir.

*Üzüm gəlmir yaşamağa,
Üzümdən çıxıram artıq...
Ömür adlı bu nizamdan,
Düzümdən çıxıram artıq...*

Kəmaləddin Qədim çağdaş ədəbiyyatda bəlkə də ən məhsuldar, yəni çox yazan şairlərdəndir. Poetik təbinə və istedadına güvənən sənətkardır. Qoşma, gəraylı kimi klassik şeir üslubundan daha çox və məharətlə istifadə edən əvəzsiz şairdir.

*Bu səfin, nizamın, düzümün gücü,
Doğrumun gücüdür, düzümün gücü.
Nədən görünməsin sözümlün gücü,
Gör neçə mövladan, xocadan gəlir.*

Kəmaləddin Qədim sözə ömür verən şairlərdəndir. Onun qələminin gücünə bələd olduğum üçün təmənna edərdim ki, şair qardaşım klassik şeirimizin digər növlərində - təcnis, cıqalı təcnis, dodaqdəyməz və s. şəkillərində də qələmini sınasın. İnanıram ki, şeirimizə ancaq uğur gətirə bilər.

Mənim üçün isə Kəmaləddin Qədim hər şeydən əvvəl, Vətən torpağına bağlılığı, sevgisi ilə hər kəsdən daha çox seçildiyinə görə, elə torpağa bənzəyən şairdir.

*Rənginə bax payızında yarpağın,
Mən yarpağa, yarpaq mənə bənzəyir.
Məndə bütün çaları var torpağın,
Mən torpağa, torpaq mənə bənzəyir...*

Ələsgər Taliboğlu

şair-publisist,

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü,

Məmməd Araz mükafatı laureantı

